

Vergaderjaar 2013–2014

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 1352

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 maart 2014

Graag bied ik u hierbij de reactie aan op het verzoek van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken van 20 februari 2014 inzake actuele situatie in Bosnië en Herzegovina en de appreciatie van het kabinet hiervan.

De slechte sociaal-economische omstandigheden, de hoge werkeloosheid en publieke verontwaardiging over corruptie en zelfverrijking van politici en bestuurders – onder meer bij de privatisering van voormalige staatsbedrijven – vormen de directe aanleiding voor de aanhoudende protesten in Bosnië en Herzegovina.

De protesten begonnen op 4 februari jl. in Tuzla en verspreidden zich al snel over een twintigtal andere steden, vooral in de Federatie¹. De protesten hebben geen etnisch karakter, de meeste steden waar geprotesteerd wordt, worden hoofdzakelijk bewoond door Bosniaken. Hoewel de protesten grotendeels vreedzaam verliepen, onttaardden de demonstraties op 7 februari jl. kortstondig in brandstichting en rellen in de steden Tuzla, Zenica, Sarajevo, Bihac en Mostar. Hierbij vielen enkele honderden gewonden, zowel onder de betogers als bij de ordediensten, van wie een beperkt aantal in het ziekenhuis opgenomen moest worden. Sindsdien verliepen de protesten grotendeels vreedzaam.

De demonstraties duren nog altijd voort maar het zwaartepunt van het protest is inmiddels van de straat verschoven naar ad hoc burgerplatforms («*plenums*»). Er zijn verschillende van deze lokale platforms opgericht, die uiteenlopende eisen aan de lokale autoriteiten stellen. In een aantal steden en kantons hebben de lokale autoriteiten de eisen van het desbetreffende *plenum* intussen ook ingewilligd. Zo hebben verschil-

¹ De Staat Bosnië en Herzegovina bestaat sinds het Dayton akkoord uit twee entiteiten: de Federatie Bosnië en Herzegovina en de Republika Srpska en het district Brcko. De Federatie is onderverdeeld in tien kantons.

lende Ministers van de tien kantons in de Federatie – en in een enkel geval de gehele ministersploeg – ontslag genomen c.q. aangeboden. Of dit cosmetische toezeggingen zijn om tijd te winnen kan op dit moment nog niet beoordeeld worden. De coördinatie tussen de verschillende »plenums» komt langzaam op gang. Vast staat dat de publieke onvrede verre van bedaard is. Op hoger bestuurlijk niveau (entiteit; centrale regering) zijn er nog geen hervormingen toegezegd.

De grootschalige demonstraties zijn een nieuwe ontwikkeling in Bosnië en Herzegovina. Het kabinet verwelkomt de betrokkenheid van Bosnische burgers bij de toekomst van hun land. Het kabinet beschouwt de roep van de bevolking de corruptie en de sociaal-economische problemen van het land aan te pakken, als een laatste waarschuwing aan de politieke leiders om de disfunctionerende politieke cultuur te doorbreken. Zij zullen de langetermijnbelangen van het land nu echt boven de persoonlijke, partijpolitieke en etnisch-nationalistische belangen moeten stellen.

Het Stabilisatie- en Associatieakkoord van de Europese Unie met Bosnië en Herzegovina, dat door het parlement op 7 juli 2009 is goedgekeurd, is nog altijd niet in werking getreden. De EU stelt als voorwaarde voor inwerkingtreden van dit akkoord dat een discriminerende bepaling in de huidige grondwet en kieswet in lijn wordt gebracht met het EVRM (uitspraak van het EHRM «Sejdic Finci»). Een laatste bemiddelingspoging hiertoe van de Europese Commissie tussen de Bosnische politieke leiders strandde op 17 februari 2014. Commissaris Füle heeft aangegeven zijn bemiddeling via de «High Level Dialogue on Accession Process» te staken. Het kabinet steunt deze beslissing. De inhoudelijke voorwaarden voor voortgang in het EU-preaccessietraject (grondwetsaanpassing en het instellen van een EU-coördinatiemechanisme) blijven wat het kabinet betreft weliswaar onverminderd van kracht, maar verdere EU-bemiddeling hierbij lijkt gelet op het algehele gebrek aan compromisbereidheid van Bosnische leiders op dit moment niet zinvol.

De Raad Buitenlandse Zaken van 17 maart a.s. zal spreken over de situatie in Bosnië en Herzegovina. Uw Kamer zal zoals gebruikelijk vooraf per brief geïnformeerd worden over de Nederlandse inzet voor de RBZ.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
F.C.G.M. Timmermans